

дженню, зберегти новоутворену фазу високого тиску. За допомогою цього методу вперше у світі отримано в динамічних умовах такі надтверді фази, як кубічний нітрид бору, алмазоподібні фази в системі В-С-N, нову структурну форму вуглецю.

У науковому доробку ювіляра 8 монографій, 12 авторських свідоцтв, 16 патентів, близько 250 наукових статей.

О.В. Курдюмов — лауреат премії Ради Міністрів СРСР у галузі науки і техніки, премій ім. І.М. Францевича та ім. Г.В. Курдюмова.

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Олександра В'ячеславовича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, невичерпної життєвої енергії та наснаги для подальших творчих здобутків.

60-річчя члена-кореспондента НАН України О.В. НОВОСЕЛЬЦЕВА

---

5 жовтня виповнилося 60 років знаному вченому в галузі енергетики членові-кореспондентів НАН України Олександрові Вікторовичу Новосельцеву.

О.В. Новосельцев народився в 1948 р. Без відриву від виробництва в 1972 р. закінчив Київський політехнічний інститут за фахом «автоматика і телемеханіка». У 1980 р. Олександр Вікторович захистив кандидатську, а в 1992-му — докторську дисертацію. 2006 року його було обрано членом-кореспондентом Національної академії наук України за спеціальністю «моделювання в енергетиці».

Нині О.В. Новосельцев завідувач відділу економічного та нормативно-правового регулювання в енергетиці Інституту загальної енергетики НАН України.

Олександр Вікторович відомий учений у галузі системного моделювання в енергетиці. Коло його наукових інтересів охоплює електроенергетичний сектор економіки країни, системи комунальної теплоенергетики, житлово-комунальний сектор, комплекси та системи промислової електроніки. Він один із засновників нового на-

укового напрямку — системного економіко-математичного моделювання та прогнозування в енергетиці за умов сталого розвитку ринкових відносин. До його наукових досягнень у цій сфері належать розроблені принципи та методи визначення цінової рівноваги попиту й пропозиції за умов недосконалої та монополістичної конкуренції в енергетиці, принципи формування міжпродуктових енергобалансів і побудови моделей прогнозних розрахунків обсягів і відповідних оцінок вартості енергопродуктів, механізми заохочувального регулювання й економічного стимулювання діяльності підприємств паливно-енергетичного комплексу (ПЕК).

Під науковим керівництвом та за безпосередньої участі О.В. Новосельцева

- створено структуровану за генерувальними та енергорозподільними компаніями оптимізаційно-балансову модель електроенергетичного комплексу країни, проведено макроекономічні дослідження діяльності енергопостачальних та розподільних енергокомпаній на оптовому ринку електроенергії, виконано прогнозні розрахунки

обсягів і відповідних економічно обґрунтованих оцінок вартості енергопродуктів за різними сценаріями зростання цін на первинні паливно-енергетичні ресурси (ПЕР), новітні технології та при різних обсягах залучених капітальних інвестицій;

- запропоновано принципи побудови й створено оптимізаційно-балансову виробничо-транспортну модель ПЕК, що розрізняє макро- та мікроекономічні рівні економіко-математичного моделювання й планування інвестиційної діяльності енергетичних компаній за умов ринкових відносин. Модель дає змогу формувати матриці міжпродуктових енергобалансів за кожним видом ПЕР з урахуванням втрат у мережах і розраховувати міжсистемні взаємозв'язки між виробничо-транспортними моделями окремих підсистем шляхом мінімізації небалансів ПЕР у вузлах системи;

- створено економіко-математичну модель міського енергетичного господарства, що охоплює підприємства комунальної теплоенергетики та водопровідно-каналізаційного господарства, де вперше побудовано виробничі моделі підприємств на принципах економічного стимулювання й заохочувального регулювання їхньої діяльності за умов монополістичної конкуренції. Моделі безпосередньо допомагають розраховувати вплив енергетичних і матеріальних витрат на собівартість виробленої продукції та наданих комунальних послуг з урахуванням зміни цін і тарифів на первинні ПЕР;

- розвинено енергетичну теорію нелінійних електротехнічних систем із вентилями, запропоновано принципи побудови енергобалансів у нестационарних електричних колах і системах на основі спряженої симетрії в гільбертовому просторі струмів та напруг, розроблено кінематичні моделі руху й побудовано теорію параметричного синтезу автономних інверторів. Розроблено схемні та конструктивні рішення різних типів перетворювальних пристроїв і сис-

тем, у тому числі на основі принципово нових рішень у галузі низько- та високотемпературної надпровідності.

Важливою рисою досліджень ученого є їхній міждисциплінарний характер, практична спрямованість та завершеність. Олександр Васильович один з ініціаторів створення оптового ринку електричної енергії в країні, був керівником та безпосереднім виконавцем більше ніж 20 науково-дослідних проектів на замовлення промисловості (Київ, Москва, Санкт-Петербург, Баку, Таллінн, Запоріжжя). За роки незалежності України він науково обґрунтував і запровадив інвестиційні проекти на суму близько 2 млн дол. США. Розроблені муніципальні механізми економічного стимулювання комунальних підприємств до залучення інвестицій на реконструкцію та модернізацію енергоємних технологій і обладнання затверджено рішеннями сесій п'яти міських рад.

Упроваджуючи результати моделювання в електроенергетику, комунальну теплоенергетику та житлово-комунальний сектор, О.В. Новосельцев співпрацює з Національною комісією регулювання в електроенергетиці, ДП «Енергоринок», Державною інспекцією з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної та теплової енергії, Міністерством архітектури, будівництва та житлово-комунального господарства (Мінбуд).

Учений активно провадить науково-організаційну роботу. Він постійний член ученої ради Інституту загальної енергетики (ІЗЕ) НАН України, член двох спеціалізованих учених рад (в ІЗЕ НАН України та Національному технічному університеті «КПІ»), член редакційної колегії наукового збірника «Проблеми загальної енергетики», виконує обов'язки вченого секретаря Наукової ради комплексної програми наукових досліджень НАН України «Науково-технічні основи вирішення проблем енергозбереження» та члена науково-технічної ради Мінбуду.

Має великий стаж викладацької роботи на посаді професора кафедри НТУ «КПІ» й Державного університету технологій та дизайну. О.В. Новосельцев підготував 5 кандидатів наук, зараз готує до захисту кандидатської дисертації 4 аспірантів.

За результатами проведених наукових досліджень учений опублікував 5 монографій, 14 препринтів, 126 наукових статей і доповідей, у тому числі на міжнародних конференціях в США, Японії, Франції, Німеччині, Канаді, Угорщині, Болгарії, Польщі, отримав 62 авторські свідоцтва на винаходи.

О.В. Новосельцев — президент Української асоціації інженерів-енергетиків, він також співпрацює з міжнародною асоціаці-

єю інженерів-енергетиків, іншими міжнародними організаціями та компаніями: Данським технологічним інститутом зі створення Енергетичного центру ЄС у Києві, американською компанією РА-консалтинг, був членом робочої групи з підвищення енергоефективності та енергозощадження міжнародної комісії Україна – США. Має нагороду Асоціації інженерів-енергетиків США в категорії «Найкращий міжнародний енергетичний проект 2003 року».

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Олександра Васильовича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, творчої наснаги, подальших здобутків на науковій ниві.

60-річчя члена-кореспондента НАН України Д.О. ЄГЕРЯ

21 жовтня виповнилося 60 років відомому в галузі нафтогазової промисловості вченому членові-кореспондентові НАН України Дмитрові Олександровичу Єгерю.

Д.О. Єгер народився 1948 р. у с. Кути Косівського району Івано-Франківської області. Закінчив із відзнакою Івано-Франківський інститут нафти і газу за спеціальністю «технологія та комплексна механізація розроблення нафтових і газових родовищ». Наукову та інженерну діяльність Дмитро Олександрович розпочав у 1972 р. у Державному виробничому об'єднанні «Укрнафта», де подолав шлях від інженера до керівника наукового-технічного відділу (м. Івано-Франківськ).

У 1981 р. він успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Методи підвищен-

ня продуктивності свердловин» і відтоді продовжує розвивати дослідження, присвячені вирішенню перспективних галузевих завдань. Упродовж 1985–1987 рр. Д.О. Єгер був інженером Полтавського управління бурових робіт. З 1987 до 1994 р. — начальником виробничо-технічного відділу НГВУ «Полтаванафтогаз». Протягом 1994–1995 рр. перебував на посаді заступника голови правління АТ «Укрнафта» (м. Київ). Упродовж 1996–2000 рр. працював головою правління АТ «Нафтохімік Прикарпаття», був першим заступником голови правління, головою правління ВАТ «Укрнафта». Від 2000 року Дмитро Олександрович член спостережної ради, головний радник голови правління НАК «Нафтогаз України». У 2003 р. він став першим заступником генерального директора ДП «Науково-